

AGRARIERS

NIUWSBRIEF VOOR AGRARIËRS IN DE NOORDOOSTPOLDER EN ZUIDELIJK EN OOSTELIJK FLEVOLAND

WAT VINDT U?

Geef uw mening over de agrarische nieuwsbrief. Scan de QR-code (via de camera van uw telefoon).

VERSTERKEN BIODIVERSITEIT EN PACHTOVEREENKOMSTEN

Waterschap Zuiderzeeland zet zich in om de biodiversiteit in zijn beheergebied te versterken. Het bestuur van het waterschap nam vorig jaar de biodiversiteitsagenda aan. Op basis hiervan is besloten dat in de nieuwe pachtovereenkomsten voor dijken een verbod komt op het gebruik van kunstmest en volveldse chemische onkruidbestrijding. Hierdoor gaat de pacht prijs van nieuwe overeenkomsten omlaag.

Andere vorm van pachtovereenkomsten met andere voorwaarden

Het waterschap heeft bij de nieuwe verpachtingen van dijken gekozen voor een andere vorm van pachtovereenkomsten. Daarnaast zal het waterschap de pachtovereenkomsten uitzetten via openbare inschrijving. Dit betekent in juridische termen, dat "Waterschap Zuiderzeeland de gegadigde moet selecteren aan de hand van objectieve,

Lees verder op de volgende pagina >

In deze nieuwsbrief onder andere:

- Schone sloten
- Spuitdoppen goedgekeurd?
- Lokaal benutten van maaisel
- Column Piet Boer
- Uitkomsten onderzoek Waterbeschikbaarheid
- Ontwikkeling nieuwe bulkdichtheidsmeter
- Bufferzone met infiltratiegreppel
- Bufferstroken
- Omgevingswet en Waterschapsverordening

WATERSCHAP
ZUIDERZEE LAND

UW WATERSCHAP

toetsbare en redelijke criteria". Dit als gevolg van het zogenaamde 'Didam-arrest'. De Hoge Raad gaf op 26 november 2021 in dat arrest aan dat "een overheid die een onroerende zaak wil verkopen/uitgeven, de gelegenheid moet bieden aan (potentiële) gegadigden om mee te

dingen naar deze onroerende zaak". Dit betekent dat het waterschap niet rechtstreeks met de huidige pachter een nieuwe overeenkomst kan sluiten. ■

De vooraankondiging van de openbare uitgifte vindt plaats via de website van Waterschap Zuiderzeeland.

Orchidee op de dijk

De belangrijkste wijzigingen voor de pachtovereenkomsten

1. De duur van de nieuwe overeenkomsten wordt (daar waar mogelijk) aangepast van 3 jaar naar iets korter dan 6 jaar om de pachter meer continuïteit te bieden;
2. Alle aflopende pachtovereenkomsten worden openbaar aangeboden;
3. De pachtprijs is per pachtperceel vooraf vastgesteld, de openbare inschrijving gaat dus niet op basis van hoogste inschrijving;
4. In de nieuwe overeenkomsten wordt de jaarlijkse aanpassing van de pachtprijs op basis van Consument Prijs Index (CPI) geregeld en niet meer volgens van het Pachtnormenbesluit. Dit om grote fluctuaties in de pachtprijs te voorkomen.

NAJAAR: TIJD VOOR SCHONE SLOTEN

Zeker in het najaar en in de winter zijn schone sloten belangrijk voor een goede afvoer van regenwater. Dit voorkomt wateroverlast op landbouwgronden. De bodem is grotendeels verzadigd en neemt weinig regenwater op.

Zorg dat uw sloten vóór 15 november 2022 schoon zijn

Dan voeren medewerkers van Waterschap Zuiderzeeland de najaarschouw in Flevoland uit. Hierbij controleren we of de sloten zijn gemaaid en schoongemaakt. De onderhoudsplicht ligt bij eigenaren van sloten. Een op het land staand landbouwgewas is geen reden tot uitstel.

Wilt u weten of wij uw sloot/sloten controleren tijdens de najaarschouw?

Raadpleeg de digitale schouwkaart van het waterschap. Deze kaart en meer informatie over de schouw staan op onze website: www.zuiderzeeland.nl/schouw. ■

ZIJN UW SPUITDOPPEN NOG GOEDGEKEURD VOOR DRIFTREDUCTIE?

Veel driftreducerende spuitdoppen op de DRD-lijst hebben een vervaldatum van 1 januari 2023. Spuitdoppen waarvan de vervaldatum niet wordt verlengd, krijgen een termijn om op te gebruiken. Overheid en landbouwsector maakten hierover bestuurlijke afspraken. Meer informatie leest u in dit artikel.

Waarom een vervaldatum voor spuitdoppen?

De indeling van spuitdoppen in DRD-klassen heeft een geldigheids-termijn van 5 jaar. Iedere spuitdop op de DRD-lijst heeft daarom een vervaldatum. Door het vervangen van (versleten) productiemallen en door-ontwikkeling van spuitdoppen, kunnen specificaties van spuitdoppen veranderen. Hierdoor is niet zeker of de spuitdoppen nog de beoogde driftreductie realiseren.

Verlenging van vervaldatum is actie voor spuitdoppenfabrikant

Voor verlenging van de indeling in DRD-klassen met een nieuwe termijn van 5 jaar, moet de spuitdoppen-fabrikant aantonen dat zijn spuitdoppen nog voldoen aan de driftreductie-eis. Dit doet de fabrikant door het laten uitvoeren van beperkt onderzoek of door het aanleveren van informatie uit Duitsland. Ook daar is de geldigheids-termijn voor indeling in DRD-klassen van spuitdoppen 5 jaar. De Technische Commissie Techniekbeoordeling (TCT) beoordeelt in deze periode de nodige verlengingsaanvragen. Zij publiceren

regelmatig een nieuwe versie van de DRD-lijst op Helpdesk Water: www.helpdeskwater.nl.

Waarom hebben veel spuitdoppen een vervaldatum van juist 1 januari 2023?

Vanaf 1 januari 2018 geldt de verplichting om bij het toepassen van gewasbeschermingsmiddelen gebruik te maken van een minimaal 75% driftreducerende spuittechniek. Op die datum zijn de DRT-lijst voor spuittechnieken en DRD-lijst voor spuitdoppen uitgebracht. Alle driftreducerende spuitdoppen van de vorige lijst zijn overgenomen in de DRD-lijst. Door de geldigheidstermijn van 5 jaar hebben deze spuitdoppen dus een vervaldatum van 1 januari 2023 gekregen.

Wat betekent de opgebruikstermijn van spuitdoppen voor de agrarisch ondernemer?

Spuitdoppen waarvoor de TCT de indeling in DRD-klassen en daarmee de vervaldatum niet met 5 jaar verlengt, krijgen een opgebruikstermijn. Na het

verlopen van de vervaldatum is de opgebruikstermijn van een spuitdop:

- 2 jaar > spuitdop voldoet niet meer aan driftreductie-eis;
- 5 jaar > geen aanvraag voor verlenging van indeling in DRD-klassen.

Aan de tabellen op de DRD-lijst voegt de TCT een kolom met 'Opgebruikdatum' toe. Gedurende de opgebruikstermijn mag de agrarisch ondernemer de spuitdoppen nog gebruiken. Randvoorwaarde is wel dat de spuitdoppen vóór de vervaldatum zijn aangeschaft én de ondernemer dit kan aantonen bij een controle. Belangrijk dus om de spuitdoppen op uw spuitmachine komende winter te (laten) controleren. ■

Voor vragen over spuitdoppen kunt u contact opnemen met Bert van den Bosch, toezichthouder en adviseur van Waterschap Zuiderzeeland, via telefoonnummer 06 - 1132 4106 of stuur een e-mail naar: b.vandenbosch@zuiderzeeland.nl.

Interview met Robert Timmerman, verslag door Sanne van Ommen

LOKAAL BENUTTEN VAN FLEVOLANDS MAAISEL VOOR BETERE BODEMKWALITEIT EN BIODIVERSITEIT

Op het erf van Robert Timmerman in Biddinghuizen is net maaisel gebracht van Roggebotstaete, om te laten composteren.

“Dit maaisel is nog van de zomer en plaatselijk al behoorlijk uitgedroogd. Dat is jammer, hoe verser hoe beter,” zegt Robert, “vers en vochtig maaisel wordt snel warm en die warmte gebruik ik om onkruidzaden te doden.”

Verbetering biodiversiteit

Robert Timmerman is één van de initiatiefnemers van de pilot ‘Aangepast slootkantenbeheer voor meer biodiversiteit’. Hij wil zich inzetten voor biodiversiteit. “De eerste aanleiding voor de pilot waren de wilde bijen. Verder is het mooi dat de pilot ook compost oplevert en dat er geen mineralen meer vanuit het talud uitspoelen naar het water,” zegt Robert. Om de diversiteit aan flora te vergroten, wordt het maaisel afgevoerd. Doordat er geen bedekkende maaisellaag meer achterblijft, kunnen meer voor insecten interessante planten zich rond het talud vestigen. Deze planten kunnen voedsel en een

nest- en schuilplek voor de wilde bij en andere insecten bieden, wat hun overlevingskansen vergroot. Ook stop je de verrijking van de bodem in het talud, zodat stikstofminnende planten, zoals brandnetel zullen gaan verdwijnen. Voor de bloei wordt in de zomer gefaseerd gemaaid.

Interessante planten voor in de polder

Robert laat een slootkant zien waar 15 jaar geleden bepaalde kruiden zijn gezaaid toen het kavelpad is aangelegd. Deze planten staan er nog steeds. “Het is voor mij een bewijs dat ze zich hier kunnen handhaven

met het juiste beheer. Er is destijds goed gekeken naar de grondsoort in de polder en de aantrekkelijkheid voor wilde bijen (en andere nuttige insecten). Het zijn soorten uit de glanshavergemeenschap; een groep planten die van nature vaak samen voorkomt in weilanden en bermen op kalkrijke en matig voedselrijke bodems. We zien voor insecten interessante planten staan, zoals knooppkruid, rolklaver, rode klaver en de gewone berenklauw. Maar ook de beemdooievaarsbek en de veldlathyrus. Vooral die laatste is een enorme favoriet van de bij en vlinder. Vroege soorten als speenkruid en fluitenkruid zijn alweer verdwenen.

Experimenteren

Natuurlijk wil Robert deze planten op meer plekken in het talud zien. “Ik heb al wel vaak zaden gestrooid, maar daarvan heb ik tot nu toe weinig resultaat gezien in de begroeide taluds. >

Gewoon tussen het gras strooien is nu eenmaal niet ideaal. Ik denk dat je de meeste kans hebt vlak na het maaien, maar in de zomer is het vaak te droog en in november te koud. Daarom heb ik bij wijze van experiment bij mezelf en een paar andere boeren de laatste maaironde voor de najaarschouw vervroegd naar begin oktober. Dan is er nog temperatuur en met het vocht zit het vaak ook wel goed. We gaan kijken of nu zaaien meer resultaat laat zien volgend jaar. Het zou leuk zijn als we niet alleen maar bestaande soorten meer en langer kunnen laten bloeien, maar dat we ook nieuwe soorten gaan zien voor de insecten.”

Verbetering bodem en bodemleven

Robert composteert op zijn erf eigen maaisel en maaisel van andere deelnemers aan het project. Hij geeft aan dat vers gras na een paar weken al bruikbaar kan zijn om uit te rijden. “Als het nog vochtig is als het wordt aangeleverd dan is de hoop na een dag of drie-vier voor het grootste gedeelte goed heet, tot wel 70 graden. Dan zet ik hem om, zodat ook het gras van de buiten- en bovenkant binnenin terechtkomt. Ook voeg je zo weer nieuwe zuurstof toe. Na weer drie-vier dagen doe ik dat dan nog een keer en dan zouden alle onkruidzaden wel dood moeten zijn.”

Het gaat niet altijd zo makkelijk. Afgerijpt stengelig en/of droog materiaal moet flink nat gemaakt worden om het aan de gang te krijgen. “Dat is lastig werk omdat het water er in het begin alleen maar doorheen zakt

zonder dat het opgenomen wordt.” Ook te fijn maaisel is moeilijk, omdat dat zichzelf inkult. Het zakt in elkaar en dan kan er geen zuurstof meer bij. “Je moet het steeds losmaken of mengen met grover materiaal.”

Robert brengt het maaisel het liefst na een kort compostingsproces op het land. “Na een lang proces heeft het compostleven alles opgegeten. Ik voed liever het bodemleven, ik denk dat mijn bedrijf daar baat bij heeft. De bemestende waarde is denk ik hetzelfde en de hoeveelheid organische stof die uiteindelijk overblijft ook.”

Ervaringen in de pilot

De pilot ‘Aangepast Slootkantenbeheer voor meer biodiversiteit’ valt onder het Actieplan Bodem & Water. Er doen inmiddels zo’n 20 boeren aan de pilot mee, samen goed voor meer dan 60 km slootkanten. Het maaisel wordt op een beperkt aantal bedrijven gecomposteerd. Een deel wordt ook

als strooisel gebruikt. Ook kun je er dierlijke mest mee verbeteren. Robert: “Ik zie dat potstalmest minder ruikt en ruller is met strooien als je het mengt met maaisel en het daarna samen composteert. Ook merk ik dat door het afvoeren van het maaisel de hoeveelheid brandnetels en akkerdistels daalt en de groeisnelheid van de grassen in de slootkant afneemt. Als we iets verder in de tijd zijn, kunnen we misschien meer resultaten meten. Dat is dan ook mooi om met de deelnemers onderling uit te wisselen.”

Flevolands maaisel als onderdeel van de bedrijfsvoering

Als je als boer van enkel je eigen maaisel compost wilt maken, dan kost dat veel tijd en aandacht voor weinig compost. Het in de gaten houden van het proces en de machine klaarmaken voor het omzetten kost voor een grote

Lees verder op de volgende pagina >

“Ik voed het bodemleven omdat ik denk dat mijn bedrijf daar baat bij heeft.”

Robert Timmerman

hoop evenveel tijd. Ook heeft een kleine hoop relatief veel buitenkant die uitdroogt of niet goed warm wordt. Het is beter om een grote hoeveelheid maaisel te verwerken zodat het de moeite waard wordt. 10 ton compost per ha heeft al een goed effect op de bodemkwaliteit. Je verbetert de structuur, de mineralenbinding en het vochtvasthoudend vermogen van de grond. Voor 10 ton compost heb je 30 tot 40 ton maaisel nodig. Zo kun je het een onderdeel van de bedrijfsvoering laten worden. Robert heeft wel een kanttekening: "Ik doe dit om maaisel

uit het project te verwerken. Boeren krijgen ook wel eens maaisel voor niks aangeboden. Ik denk dat boeren zich moeten beseffen dat zelf composteren wel de nodige kosten, ruimte en inspanning vragen als je het goed wilt doen. Verwerk alleen lokaal maaisel tot compost als je het voor een verbetering van het bodemleven én de biodiversiteit doet. Anders is het kopen van compost een stuk goedkoper."

Meer weten?

Meer weten over de pilot
'Aangepast slootkantenbeheer voor

meer biodiversiteit'? Neem contact op met Wim Stegeman, via e-mail: wim.stegeman@facflevoland.nl ■

Ongeveer 20 boeren uit Flevoland zetten zich samen met BDEKO, Flevolands Agrarisch Collectief (FAC), Bee-Foundation en Landschapsbeheer Flevoland in voor meer biodiversiteit. Robert Timmerman van Akkerroos Bio aan de Ellerweg in Biddinghuizen is één van de initiatiefnemers. Het project is onderdeel van het Actieplan Bodem & Water (ABW), Provincie Flevoland en Waterschap Zuiderzeeland maken dit project financieel mogelijk. Met dit initiatief wordt invulling gegeven aan het landelijke en provinciale Actieplan Biodiversiteitsherstel en de Nationale Bijenstrategie in Flevoland.

COLUMN

Er komt veel op de agrarische sector af en dat is zeker niet allemaal positief. Het meeste nieuws dat van de overheid komt, ervaren veel boeren en tuinders als bedreigend. Zeker na de presentatie van het beruchte stikstofkaartje hebben heel veel boeren het even gehad met de overheid.

Jammer genoeg heeft dat ook zijn weerslag op het Actieplan Bodem & Water (ABW). Zo hebben we helaas moeten besluiten om de gebiedsgerichte pilot in de omgeving van de Roerdomptocht in Zuidelijk Flevoland uit te stellen. Deze pilot is bedoeld om met de boeren in het gebied

te onderzoeken waar stikstofverliezen naar het oppervlaktewater plaatsvinden en hoe we die kunnen beperken. Het doel is om praktisch inzicht te krijgen hoe je als boer de stikstofbemesting beter kunt benutten. Een winstpunt voor zowel de boer als het milieu.

Ik begrijp de emotie van u als boeren en tuinders, maar ik hoop ook dat we niet 'het kind met het badwater weggooiën'. Het ABW is een prachtige samenwerking tussen waterschap, provincie en agrarische sector in Flevoland, waarin we juist samen zoeken naar praktische oplossingen, die de praktijk nodig heeft om

te kunnen beschikken over voldoende en gezond water voor de gewassen.

Ik wil u van harte oproepen om uw ideeën met het programmteam van het ABW te delen. Dat kunnen nieuwe ideeën zijn of bijvoorbeeld ideeën voor onderzoeken. Om die reden gaan we ook een groep boeren uit Flevoland actief betrekken bij de programmering van het ABW. In deze editie van de agrarische nieuwsbrief kunt u kennismaken van een aantal thema's en activiteiten vanuit het ABW. Ook hier roep ik u op om deel te nemen aan deze initiatieven en zo als eerste ook de vruchten te plukken van de kennis en ervaring, die u opdoet. Voor meer informatie kijk op www.bodemenwaterflevoland.nl of stuur een e-mail naar info@bodemenwaterflevoland.nl. Samen werken we zo aan een efficiënte landbouw in Flevoland die nagenoeg geen emissies heeft naar het milieu. ■

"Ik wil u van harte oproepen om uw ideeën te delen en deel te nemen aan de activiteiten van het Actieplan Bodem & Water."

Piet Boer,
Heemraad Waterschap Zuiderzeeland

OMGEVINGSWET EN WATERSCHAPSVERORDENING

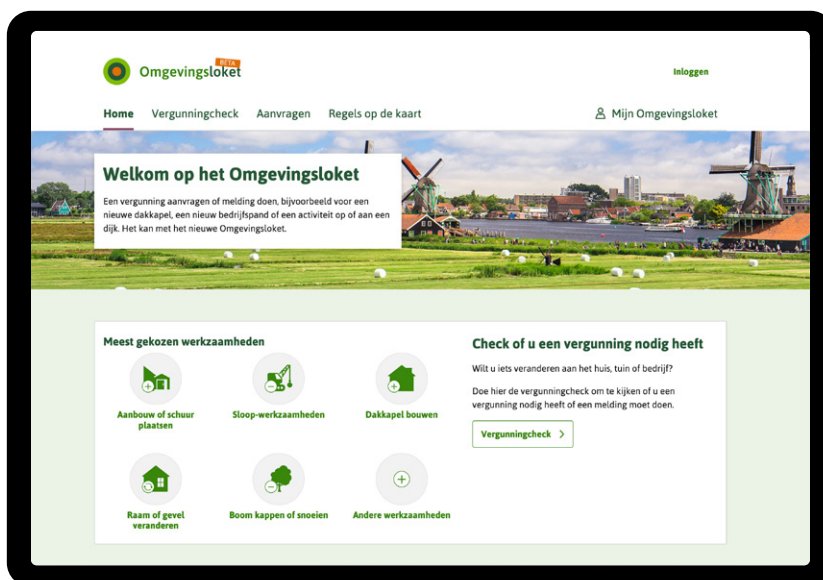
De Omgevingswet bundelt de landelijke regels voor de leefomgeving en maakt deze eenvoudiger. In de Waterschapsverordening staan de lokale regels van Waterschap Zuiderzeeland. Het is de bedoeling dat de Omgevingswet en Waterschapsverordening op 1 juli 2023 in werking treden. Inwoners en bedrijven krijgen straks bij één loket duidelijkheid over de mogelijkheden en onmogelijkheden van een initiatief.

Wat is de Omgevingswet?

De invoering van de Omgevingswet is de grootste wetswijziging sinds de jaren '80. In deze wet staan landelijke regels voor onder meer bouwen, milieu, water, ruimtelijke ordening en natuur. Er gaan 26 wetten op in de Omgevingswet. Naast minder en overzichtelijke regels biedt de Omgevingswet meer ruimte voor initiatief en vertrouwen. Daarom verandert het principe van 'nee, tenzij' naar 'ja, mits'. Voordelen van de Omgevingswet:

- minder vergunningen door meer algemene regels;
- vereenvoudiging van de algemene regels;
- meer ruimte voor lokale maatwerkregels;
- betere en snellere besluitvorming; bevordering van participatie;
- vergunningaanvraag of melding bij één loket indienen.

Door de Omgevingswet gaan regionale overheden (waterschap, gemeenten en provincie) nog meer samenwerken. Meer informatie over de Omgevingswet

In het nieuwe Omgevingsloket (deze is nog in ontwikkeling) ziet u straks snel wat er wel en niet mag in de leefomgeving.

staat op www.zuiderzeeland.nl/omgevingswet en het Informatiepunt Leefomgeving: www.iplo.nl.

Wat is de Waterschapsverordening?

De Waterschapsverordening is de opvolger van de Keur van Waterschap Zuiderzeeland. In deze verordening staan de lokale regels van het waterschap voor activiteiten die betrekking hebben op dijken, watergangen, onttrekken van grondwater, lozen van grondwater en afvalwaterlozingen in oppervlaktewater. Met deze regels wil het waterschap de dijken, het (grond)watersysteem en de waterkwaliteit beschermen. De Waterschapsverordening is recent door het algemeen bestuur van het waterschap vastgesteld. Tegelijk met de Omgevingswet treedt de Waterschapsverordening in werking.

Eén loket voor uw vergunningaanvraag of melding

In het nieuwe Omgevingsloket ziet u straks snel wat er wel en niet mag in de leefomgeving. U doet dit met de zogenoemde 'Vergunningcheck'. Met 'Regels op de kaart' kunt u opzoeken welke regels voor een bepaalde locatie gelden. Uw vergunningaanvraag of melding dient u via 'Aanvragen' digitaal bij één loket in. Vervolgens komt uw aanvraag of melding bij de gemeente, het waterschap en/of de provincie terecht. Een groot voordeel, omdat u nu uw vergunningaanvraag of melding bij meerdere loketten indient. ■

“Naast minder en overzichtelijke regels biedt de Omgevingswet meer ruimte voor initiatief en vertrouwen.”

Bijdrage door Karin Pepers, onderzoeker/docent bij Aeres Hogeschool

FLEVO-LAND IN BEWEGING: ONTWIKKELING NIEUWE BULKDICHTHEIDSMETER

Enkele nieuwsbrieven geleden las u al over het RAAK-PRO project 'Flevo-land in beweging'. Het doel van dit project is bodemverdichting goed te kunnen meten. In de huidige landbouwpraktijk is het risico op ondergrondverdichting steeds groter en de Flevolandse bodem is van nature al relatief kwetsbaar voor verdichting. De verdergaande schaalvergroting en intensivering van de bouwplannen zorgen ervoor dat soms over de kritische grens heen wordt gegaan.

Verdichting in de ondergrond is lastig te meten

Het gevolg van bodemverdichting is belemmering van de wortelgroei. Daarnaast kunnen planten in droge perioden niet bij het water, terwijl in natte perioden het water minder snel

of niet weg kan uit de bodem. Hierdoor wordt het perceel veel gevoeliger voor droge en natte perioden. Het zijn situaties die zich binnen het veranderende klimaat steeds vaker voor gaan doen.

Een groot probleem bij het bepalen of een perceel last heeft van ondergrondverdichting is dat dit heel lastig te meten is. Met de beoordeling van te gra ven profielkuilen kan de bodemstructuur wel beoordeeld worden. Voor de Flevolandse bodems is hiervoor de Flevolandse Bodemconditiescore ontwikkeld in het kader van het ABW-project 'Zicht op de Bodemstructuur'. Met het bijbehorende Veldboekje geef je aan de verschillende lagen van de profielkuil een kwalitatieve beoordeling op basis van waarnemingen, die ook inzichten geven voor aandachtspunten in de bedrijfsvoering. >

Dichtheid van de grond kun je meten met ongestoorde ringmonsters

Het analyseren van ongestoorde ringmonsters is de enige methode waarmee je echt de dichtheid van de grond kwantitatief kunt bepalen. Hiervoor is het wel weer nodig om een kuil te graven, meerdere monsters te steken en de monsters te laten analyseren in het laboratorium. Deze methode kost veel tijd en er is een laboratorium bij nodig, waardoor de analyse in totaal erg duur is. Hierdoor wordt de bulkdichtheid van de grond bijna nooit bepaald.

Wat kan er dan wel gemeten worden?

Er zijn wel methodes beschikbaar waarmee de indringingsweerstand van de grond gemeten kan worden. De meest bekende is de prikstok. Door een prikstok in de grond te drukken kun je voelen of er een laag aanwezig is met meer weerstand. De meer geavanceerde versie van de prikstok is de penetrometer of penetrologger. Deze meetmethodes geven aan hoeveel druk er nodig is om door de dichte laag heen te prikken. Deze indringingsweerstand is echter niet hetzelfde als verdichting. Sommige bodemlagen zijn van nature dichter opeen gepakt. Met deze indringingsmeting worden dus vaak overgangen in lagen in de grond, bijvoorbeeld zandlagen, aangezien als verdichting. De ervaren/gemeten weerstand is ook sterk afhankelijk van de vochtigheid van de bodem en van degene die de penetrometer/penetrologger hanteert.

Bulkdichtheid bepalen met bulkdichtheidsmeter

Binnen het project 'Flevo-land in beweging' ontwikkelde Aeres Hogeschool Dronten samen met

Medusa en Wageningen Environmental Research daarom een eerder opgezet prototype van een nieuw bulkdichtheidsmeetsysteem verder door. Deze bulkdichtheidsmeter bestaat uit een lange buis met in de punt een radioactieve bron. De bron zendt straling uit. Bodem- en waterdeeltjes in de grond weerkaatsen de straling. Dit wordt door een meter hoger in de buis opgevangen. Afhankelijk van hoeveel grond- en waterdeeltjes er zijn, wordt er meer of minder straling opgevangen. Doordat er ook een vochtmeter is ingebouwd, kan de bulkdichtheidsmeter bepalen welk deel van de opgevangen straling door weerkaatsing op waterdeeltjes komt. De overige opgevangen straling komt dus door weerkaatsing op bodemdeeltjes. Hiermee kan de bulkdichtheid bepaald worden.

Bulkdichtheidsmeter meet dichtheid van de grond sneller en goedkoper

De nieuwe bulkdichtheidsmeter wordt momenteel nog gekalibreerd en getest op verschillende grondsoorten in Nederland. De eerste resultaten zijn veelbelovend! De resultaten komen sterk overeen met de monsters uit de tijdsintensieve ongestoorde ringmonsters-meetmethode. Een belangrijk

verschil tussen beide methodes is dat de metingen met de nieuwe bulkdichtheidsmeter zijn genomen in ongeveer drie minuten per locatie. In tegenstelling tot de drie uur die het in totaal kost om dezelfde locatie met de conventionele methode te onderzoeken. Daarbij is er ook geen laboratorium nodig en kost het weinig expertise om het nieuwe meetapparaat te kunnen gebruiken. Dit alles betekent dat met deze meter de bulkdichtheid van de grond sneller en goedkoper gemeten kan worden, waardoor ondernemers veel meer inzicht krijgen in de dichtheid en daarmee ook de mate van verdichting in hun ondergrond.

In de volgende nieuwsbrief staan de bevindingen en conclusies van de meetronde naar de huidige staat van de bodemverdichting in Flevoland. Daarvoor zijn monsters genomen (nog op de conventionele manier) bij veel ondernemers in Flevoland. ■

“De bulkdichtheidsmeter kan de bulkdichtheid van de grond sneller en goedkoper meten. De eerste testresultaten zijn veelbelovend!”

BUFFERZONE MET INFILTRATIEGREPPEL IN HET NIEUWE NATUURBEHEERPLAN

Per 1 januari 2023 is het mogelijk om binnen het Natuurbeheerplan Flevoland subsidie te ontvangen voor een bufferzone met infiltratiegreppel. Hierdoor vervalt de mogelijkheid voor het aanvragen van subsidie om een ingezaaide bufferzone aan te leggen. Meer informatie hierover leest u hieronder.

Wat is het Natuurbeheerplan?

In het Natuurbeheerplan Flevoland beschrijft de provincie de beleidsdoelen en subsidiemogelijkheden voor het beheer van natuurgebieden, landschapselementen en voor (agrarisch) natuur- en landschapsbeheer. Het Natuurbeheerplan is bedoeld als provinciaal beleidskader voor de uitvoering van het natuurbeleid in Flevoland.

In het plan zijn onder andere waterdoelen opgenomen

Hierbij gaat het om een aantal maatregelen die agrariërs op hun percelen kunnen nemen en waarvoor zij subsidie kunnen ontvangen.

De subsidie voor een ingezaaide bufferzone vervalt

Tot dit jaar waren er beheerpakketten voor ingezaaide bufferstroken langs watergangen (in Flevoland bekend als 'Akkerranden'). Per 1 januari 2023 gaat het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) in. Dan wijzigt ook de categorie 'Water' in het Natuurbeheerplan. Binnen het nieuwe GLB is het mogelijk om een bufferstrook met kruiden (langs bouwland of grasland) aan te leggen en hier vanuit de eco-regeling een GLB-subsidie voor te ontvangen. Om deze reden vervalt de mogelijkheid binnen het Natuurbeheerplan om een ingezaaide

bufferzone aan te leggen en hiervoor subsidie te ontvangen.

Hiervoor in de plaats komt een aparte subsidie voor een bufferzone met infiltratiegreppel

De bufferzone met infiltratiegreppel heeft een toegevoegde waarde in het verminderen van afspoeling van gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen naar het oppervlaktewater. Deze maatregel wordt niet vanuit andere regelingen vergoed. Wel kunt u voor deze maatregel binnen het Natuurbeheerplan Flevoland subsidie ontvangen. De eis voor een bufferzone met infiltratiegreppel is dat deze aansluitend aan oppervlaktewater (langs watervoerende sloot, tocht of vaart) is aangelegd.

We doen graag meer praktijkervaring op met infiltratiegreppels

In Flevoland hebben we die ervaring

>

nog naar weinig. Binnen het Actieplan Bodem & Water zijn in 2021 en 2022 praktijkproeven uitgevoerd, waarbij ook specifiek onderzoek is gedaan naar infiltratiegreppels.

Subsidie is ook mogelijk voor aangepast slootkantenbeheer

Dit is een andere maatregel in de categorie 'Water' in het Natuurbeheerplan Flevoland. Aangepast

slootkantenbeheer betekent het maaien van slootkanten én het afvoeren van maaisel voor verbetering van de biodiversiteit.

Invulling van bufferzone met infiltratiegreppel nog niet helemaal duidelijk

Het Flevolands Agrarisch Collectief (FAC) is verantwoordelijk voor de uitvoering van het agrarisch natuur- en

landschapsbeheer in Flevoland. Over de exacte invulling van de bufferzone met infiltratiegreppel vindt nog overleg plaats. Hierover zult u nader geïnformeerd worden. ■

“Voor een aantal maatregelen die u op uw percelen kunt nemen kunt u subsidie ontvangen.”

BUFFERSTROKEN LANGS SLOTEN, TOCHTEN EN VAARTEN

Recent heeft de Europese Commissie een derogatiebeschikking aan Nederland verleend. Eén van de maatregelen die Nederland moet treffen, is bufferstroken op alle landbouwpercelen langs oppervlaktewater. Het waterschap weet nog niet precies wat de gevolgen voor Flevoland zijn. Wel vinden we het belangrijk om u alvast te informeren.

Als invoerdatum staat in deze beschikking 1 januari 2023. Een nadere uitwerking over bufferstroken vanuit het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) volgt later.

Waarom verplichte bufferstroken?

Bufferstroken is één van de maatregelen in het 7e Actieprogramma Nitraatrichtlijn, die bijdraagt aan verbetering van de waterkwaliteit. Voor een nieuwe derogatiebeschikking heeft Nederland dit actieprogramma bij de Europese Commissie ingediend.

Derogatie betekent ruimere gebruiksnormen voor stikstof uit dierlijke mest op landbouwgrond. In de recent verleende derogatiebeschikking staat dat Nederland de nodige maatregelen moet treffen, waarvan bufferstroken er één is. Daarmee vermindert de afspoling van meststoffen naar het oppervlaktewater, waardoor de waterkwaliteit verbetert. Bufferstroken dragen ook bij aan het halen van de doelen vanuit de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW).

Wat is de breedte van bufferstroken in de derogatiebeschikking op grond van de Europese Nitraatrichtlijn?

De breedte van de bufferstroken langs verschillende typen oppervlaktewater staat in de tabel. Bufferstroken voor het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid hebben dezelfde breedtes.

In Flevoland zijn alle tochten en vaarten zogenoemde KRW-waterlichamen. Ecologisch kwetsbare waterlopen zijn niet aanwezig in Flevoland. Droge sloten zijn sloten die in de zomer droogvallen. Deze sloten staan ten minste in de periode van 1 april tot 1 oktober droog. In de derogatiebeschikking staat ook de mogelijkheid om de bufferstrook langs een KRW-waterlichaam of een watervoerende sloot te versmallen. Dat kan als de betreffende bufferstrook meer dan 4% van het landbouwperceel beslaat. Deze situatie kennen we nagenoeg niet in Flevoland, dus dat biedt geen 'verlichting'.

Type oppervlaktewater	Breedte bufferstrook
KRW-waterlichamen	500 cm
Ecologisch kwetsbare waterlopen	500 cm
Watervoerende sloten	300 cm
Droge sloten	100 cm

Lees verder op de volgende pagina >

Wat mag u niet in de bufferstrook?

Volgens de derogatiebeschikking mag u geen meststoffen in de bufferstrook toepassen. Het ministerie van LNV: "Op de bufferstroken is dezelfde breedte van toepassing als voor de beleidsterreinen mest, gewasbescherming en Gemeenschappelijk Landbouwbeleid." In de bufferstrook mag u daarom ook geen gewasbeschermingsmiddelen toepassen.

Subsidie op bufferstroken vanuit het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB)

Per 1 januari 2023 is subsidie voor bufferstroken vanuit het GLB mogelijk. De breedtes van bufferstroken in het GLB en het 7e Actieprogramma Nitraatrichtlijn zijn gelijk. Voor het ontvangen van de basispremie vanuit het GLB is één van de voorwaarden (conditionaliteiten) bufferstroken langs oppervlaktewater (waterlopen). Naast de basispremie kunt u GLB-subsidie vanuit de eco-regeling ontvangen, waarbinnen een bufferstrook met kruiden (langs bouwland of grasland) een eco-activiteit is.

U kunt per 1 januari 2023 ook subsidie voor bufferstroken binnen het Natuurbeheerplan Flevoland ontvangen. Meer informatie hierover staat in het artikel 'Bufferzone met infiltratiegreppel in het nieuwe Natuurbeheerplan' in deze nieuwsbrief.

Nadere informatie over bufferstroken volgt later

Wij verwachten dat het ministerie van LNV agrariërs in Nederland over de nadere uitwerking van de verplichte bufferstroken zal informeren. Het waterschap heeft nog diverse vragen,

zoals: "Wat is het gevolg van deze verplichting voor de verleende onthefingen voor smallere teeltvrije zones langs tochten en vaarten in Flevoland?" en "Komt er een overgangperiode/-jaar?" We zullen u nader informeren als er duidelijkheid is over de verplichte bufferstroken en de praktische uitwerking daarvan voor Flevoland. ■

"Bufferstroken verplicht vanuit Europese Commissie. Maak gebruik van GLB-subsidie voor bufferstroken (met kruiden)."

Bufferstrook met bloemenmengsel langs de sloot

Save the date
Kennisdag Bodem & Water
Maandag 6 februari 2023
www.bodemenwaterflevoland.nl

VAN AFVOERGREPPELS NAAR INFILTRATIEGREPPELS

Bij wateroverlast op het land graven agrariërs wel eens afvoergreppels om het water sneller af te voeren naar de sloot. Soms zelfs preventief of met permanente afvoerbuizen naar de sloot. Via afvoergreppels of -buizen komt overtollig regenwater met gronddeeltjes, meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen rechtstreeks in de sloot. Dat betekent niet alleen een verlies van kostbare meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen, maar ook een vermindering van de waterkwaliteit. Infiltratiegreppels hebben daarom de voorkeur.

Infiltratiegreppels vangen bij normale weersomstandigheden het afstromende regenwater van het perceel op

Bij kleine regenbuien komt het water niet in de sloot terecht. Bij meer regen krijgt de eerste 'golf' water (first flush), die de meeste meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen bevat, de kans om te infiltreren in de bodem.

Bij aanhoudende hevige regen kunt u overtollig water eventueel via een overloopbuis (noodoverstort) afvoeren naar de sloot

De onderkant van de overloopbuis naar de sloot ligt in een infiltratiegreppel ongeveer 20-25 cm boven de bodem van deze greppel. Bij normale neerslag

infiltrateert het water in de bodem en gaan er geen meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen verloren.

De komende jaren proberen we samen met u verschillende typen infiltratiegreppels uit

Vervanging van afvoergreppels door infiltratiegreppels is op sommige percelen lastig. Dat blijkt uit praktijkproeven van het Actieplan Bodem & Water. We doen daarom graag meer ervaring op met infiltratiegreppels. Vooral op praktijkpercelen waar agrariërs nu nog vaak afvoergreppels graven. Zo hopen we gezamenlijk tot praktisch uitvoerbare maatregelen te komen om de waterkwaliteit te verbeteren. ■

Infiltratiegreppel parallel aan de sloot

Infiltratiegreppel met overloopbuis (noodoverstort) naar de sloot

Wilt u meer informatie of vrijblijvend advies? Neem dan contact op met Joanneke Spruijt of Bert van den Bosch, adviseurs van Waterschap Zuiderzeeland. Stuur een e-mail naar: agrohelpdesk@zuiderzeeland.nl. U kunt ook bellen: 0320 - 274 911.

AGROHELPDESK

Heeft u vragen over emissiebeperkende maatregelen?

U kunt bij het waterschap terecht voor advies en voorlichting over te nemen maatregelen om agrarische emissies te verminderen. Denk

bijvoorbeeld aan informatie over vaste mestopslag, kuilvoeropslag, wasplaatsen en driftreductie.

Neem contact op met een agrarisch adviseur

Stuur een e-mail naar: agrohelpdesk@zuiderzeeland.nl. U kunt ook bellen: 0320 274 911. Wij helpen u graag verder!

BIJEENKOMST GEBIEDSPROCES BODEMDALING FLEVOLAND

Op donderdag 17 november is van 17.00 tot 21.00 uur de eerste bijeenkomst van het gebiedsproces bodemdaling Flevoland. Deze bijeenkomst is voor alle agrariërs en belangstellenden in Flevoland. De bijeenkomst is bij Renne Streekproducten, Domineesweg 11 in Nagele.

Gebiedsregisseur Bart Budding:
“De komende jaren krijgen we in Flevoland steeds vaker te maken met bodemdaling. In het landelijk gebied zijn de gevolgen hiervan vooral te zien door vernatting van de bodem. Nu is dat al voelbaar in een gebied onder Emmeloord, in de Zuidlob bij Zeewolde en bij Almere. Op den duur schaadt dit op meer plekken de hoogwaardige landbouw. Dit betekent dat we goed moeten nadenken hoe we hiermee omgaan. Dit roept nu al vragen op over keuzes die er zijn. Daarom zijn in het afgelopen jaar vier sporen opgezet die we in de bijeenkomst met u gaan bespreken:

- Spoor 1 - Alternatieve verdienmodellen
- Spoor 2 - Vernatting en waterhuishouding

- Spoor 3 - Zon op land
- Spoor 4 - Vrijwillige kavelruil.”

In elk spoor zijn agrariërs in gesprek met elkaar en met het waterschap, de provincie, de gemeente en het Rijksvastgoedbedrijf. Natuurorganisaties doen ook mee. Waar nodig worden experts ingezet.

Wilt u meepraten?

Meld u zich dan aan!

Mail naar events@flevoland.nl.

Vermeld daarin het onderwerp ‘gebiedsproces bodemdaling’, uw naam, organisatie/bedrijf, met hoeveel personen u komt en uw eventuele dieetwensen.

Van u horen we graag nieuwe invalshoeken en ervaringen uit het gebied Provincie Flevoland, LTO Noord,

Gemeente Noordoostpolder, Rijksvastgoedbedrijf en Waterschap Zuiderzeeland zijn samen met agrarische ondernemers het afgelopen jaar het gebiedsproces bodemdaling gestart. Het doel is om praktische kennis te ontwikkelen over maatregelen en om te komen tot kaders voor beleid. Vanuit dit proces kijken we er naar uit om met u, overheden en agrariërs in gesprek te gaan over de tussenresultaten van deze vier sporen. Dat kan ons allemaal inspireren. ■

Heeft u vragen of wilt u meer informatie? Over bijvoorbeeld de vier sporen of over het gebiedsproces in het algemeen? Stuur dan een e-mail naar bodemdaling@flevoland.nl of neem contact op met Bart Budding, regisseur gebiedsproces bodemdaling, via WhatsApp: 06-5136 7642 of telefonisch: 06-3197 0956.

“We kijken er naar uit om met u in gesprek te gaan over bodemdaling, dat kan ons allemaal inspireren.”

UITKOMSTEN ONDERZOEK WATERBESCHIKBAARHEID

Voldoende water van goede kwaliteit is ook in Flevoland niet vanzelfsprekend. We willen goed voorbereid zijn op situaties waarin er minder water of water van minder goede kwaliteit beschikbaar is. Een tijdelijk samenwerkingsverband tussen Deltares en KnowH2O onder leiding van bureau HKV bracht de huidige situatie en de verwachtingen voor de toekomst in kaart. De resultaten staan op onze website www.zuiderzeeland.nl/waterbeschikbaarheid.

De droge zomers van 2018, 2019, 2020 én van 2022 bevestigen de urgentie van het vraagstuk. Ondanks dat het peil in het IJsselmeer in 2022 uitzakte tot onder een kritische grens, is er geen waterverbod afgekondigd, omdat het einde van het beregeningsseizoen naderde. In Flevoland was geen sprake van watertekort. Wel was er sprake van dalende grondwaterstanden en waren er gebieden met oplopende zoutgehalten. Voor de toekomst houdt Waterschap Zuiderzeeland rekening met tekorten.

Wat is de huidige situatie?

Tot nu toe kennen we in Flevoland geen tekort aan oppervlaktewater (kwantiteit). Wel kunnen de grondwaterstanden lager zijn. In het voorjaar en in de zomer daalt het grondwaterpeil. In de herfst en in de winter herstellen de peilen zich weer, ook na een droge zomer als 2018.

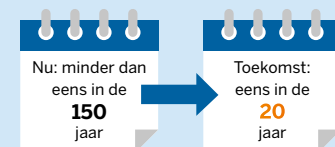
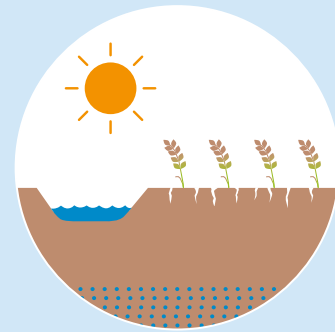
Het zoutgehalte van het grond- en oppervlaktewater (kwaliteit) verschilt per gebied. Door de verschillen in zoutgehalten, is het water niet overal geschikt voor beregening van alle soorten landbouwgewassen. Ieder gewas reageert anders op zout in water. De hoeveelheid zout in een specifiek gebied wordt bepaald door de samenstelling van de ondergrond

(bodem), de herkomst van (kwel) water en de hoeveelheid neerslag in een bepaalde periode. Water uit het IJsselmeer heeft een andere samenstelling dan water van de Veluwe. Daarnaast is er in sommige gebieden nog veel zout in de bodem aanwezig uit de tijd dat de zee er was. Het kwelwater kan dit zout meevoeren, wat leidt tot hogere zoutgehalten. Als het regent wordt het kwelwater verdund met regenwater. Als het lange tijd niet regent kunnen de zoutgehalten oplopen.

Wat is de situatie in 2050?

De verwachting is dat er rond 2050 gemiddeld eens in de 20 jaar watertekorten optreden. Of vaker in geval van watertekorten in het IJsselmeer. Droge jaren als 2018 komen rond 2050 twee keer zo vaak voor dan nu. De watervraag neemt sterk toe, vooral voor beregening. En doordat er meer zonuren per dag zijn, is er meer verdamping. Het zoutgehalte in het kwelwater verandert. Het globale beeld is dat het zoutgehalte in de Noordoostpolder en in Zuidelijk en Oostelijk Flevoland langs het Markermeer en IJsselmeer stijgen. Langs de randmeren in Zuidelijk Flevoland nemen de zoutgehalten in het oppervlaktewater af. Lokaal kunnen de zoutgehalten afwijken. De verandering

In de toekomst krijgen we vaker te maken met watertekorten

van het zoutgehalte in het grondwater is een langlopend proces dat tientallen jaren duurt.

Wat vraagt dit van het waterschap?

De uitkomsten van het onderzoek en de inzichten in de knelpunten vormen een belangrijke basis voor het vervolgproces. Bij de keuzes die we maken, houden we rekening met de uitkomsten. En stellen we ons continu de vraag: "Hoe kunnen we de watervraag terugdringen en de watervoorraad vergroten?" Dit doen wij niet alleen, maar samen met alle betrokkenen. ■

We stellen continu de vraag: "Hoe kunnen we de watervraag terugdringen en de watervoorraad vergroten?"

WATERSCHAPSVERKIEZINGEN 2023

HOE ZIET U DE TOEKOMST VAN ONS WATER?

Goed waterbeheer is heel belangrijk. Flevoland ligt namelijk op de bodem van de vroegere Zuiderzee. Het waterschap beschermt het land tegen overstromingen, houdt het water schoon en zorgt voor voldoende water. U betaalt hieraan mee via waterschapsbelastingen. Tijdens de verkiezingen heeft u invloed op het werk van het waterschap. Want dan kunt u namelijk kiezen wie er in het algemeen bestuur komt. De waterschapsverkiezingen zijn op 15 maart 2023.

Water speelt een belangrijke en unieke rol

Er spelen verschillende belangen op het gebied van waterveiligheid, natuur, recreatie, gezondheid, landbouw en ruimtelijke ordening. Klimaatverandering en bodemdaling bijvoorbeeld zorgen ervoor dat de rol van het waterschap steeds groter wordt. Door te stemmen heeft u invloed op de keuzes die het waterschapsbestuur maakt over waterbeheer in uw gebied en het geld dat daarvoor uitgegeven wordt. Op die manier kunt u dus meebeslissen over hoe het waterschap omgaat met water. Hoe voorkomen we wateroverlast? Hoe houden we water vast bij droogte? En

hoe verbeteren we de kwaliteit van het oppervlaktewater? Door te stemmen zorgt u dat de persoon of partij die hetzelfde over wateronderwerpen denkt als u, meer kans heeft op een plek in het algemeen bestuur.

Wat doet een algemeen bestuur?

Het algemeen bestuur stelt beleid vast, besluit jaarlijks over de begroting en controleert of het dagelijks bestuur het beleid goed uitvoert. Het algemeen bestuur van een waterschap bestaat uit vertegenwoordigers van inwoners, agrariërs, bedrijven en beheerders van natuurterreinen en heeft 25 leden. Daarvan worden 18 leden rechtstreeks gekozen en 7 leden benoemd door

belangenorganisaties van bedrijven, agrariërs en natuur. Dit zijn de geborgde zetels.

De samenstelling van het algemeen bestuur gaat veranderen

Alleen is nog niet bekend of dit al bij de komende waterschapsverkiezingen is. In het wetsvoorstel tot wijziging van de Waterschapswet staat onder andere dat het aantal geborgde zetels aangepast wordt: twee voor agrariërs ongebouwd en twee voor natuur. Bedrijven krijgen geen geborgde zetels meer. Ook krijgen geborgde zetels niet meer standaard een plek in het dagelijks bestuur. ■

“Door te stemmen heeft u invloed op de keuzes die het waterschapsbestuur maakt over waterbeheer in uw gebied. Dus ga stemmen op 15 maart 2023!”

LIEVER DIGITAAL?

Ontvangt u de agrarische nieuwsbrief liever in uw mailbox?

Stuur dan een mail met uw (bedrijfs)naam en het e-mailadres waarop u de nieuwsbrief wilt ontvangen naar agrarischnieuwsbrief@zuiderzeeland.nl

